

Ministrstvo za infrastrukturo in prostor
Langusova 4a
1000 Ljubljana

Sektor za graditev in stanovanja – g. Saša Galonja

Delovne skupine za spremembo prostorske in gradbene zakonodaje:
Področje udeležencev pri graditvi in načrtovanju – vodja mag. Sabina Jereb
Področje postopka dovoljevanja – vodja mag. Sabina Jereb

Ljubljana, 9.5.2014

Zadeva: **Predlog spremembe Zakona o graditvi glede javnega arhitekturnega natečaja**

Spoštovani,

Društvo Maja Farol predstavlja interdisciplinarno skupino ustvarjalcev, ki že več kot desetletje skupaj sooblikujejo arhitekturno in urbanistično teorijo in prakso v našem prostoru. Pri svojem delovanju skupina naslavlja tudi problematiko, ki se tiče udeležencev v procesu urejanja prostora, specifično tudi vloge arhitektov pri tem.

Naslovnemu ministrstvu (pristojnemu sektorju oz. delovnim skupinam za prenovu prostorske in gradbene zakonodaje) zato predlagamo, da se ob načrtovanih spremembah Zakona o graditvi objektov ponovno uvede obveznost izvedbe javnega arhitekturnega natečaja. Predlog je oblikovala in pripravilo argumentacijo ga. Senka Vrbica iz Pravno-informacijskega centra nevladnih organizacij – PIC.

Predlog spremembe 43. člena

Besedilo 43. člena se spremeni, tako, da glasi:

- » (1) V posameznih primerih je treba organizirati izbiro strokovno najprimernejše idejne rešitve za nameravano gradnjo na javnem natečaju.
(2) Ne glede na določilo 1. odstavka je javni natečaj obvezen za tiste objekte v javni rabi in tiste stavbe, katerih investitor je država ali lokalna skupnost, katerih investicijska vrednost presega 1.250.000 EUR.
(3) Minister, pristojen za prostorske in gradbene zadeve določi primere iz 1. odstavka tega člena ter podrobnejši postopek priprave in izvedbe javnih natečajev.«

Obrazložitev:

1. Zakon o graditvi objektov – **ZGO-1** (Uradni list RS št. 110/02) je javni natečaj prvotno urejal v 43. členu na sledeč način:

(javni natečaj)

(1) Če prostorski akt ali drug predpis tako določa, mora investitor organizirati izbiro strokovno najprimernejše rešitve za nameravano gradnjo na javnem natečaju. Javni natečaj je obvezen tudi za tiste objekte v javni rabi ter tiste stavbe, katerih investitor je država ali lokalna skupnost in jih opredeljuje predpis iz drugega odstavka tega člena, oziroma katerih investicijska vrednost presega 300.000.000 tolarjev.

(2) Javni natečaj organizira investitor v sodelovanju s pristojno poklicno zbornico v skladu s pravilnikom o natečajih, ki ga izda minister, pristojen za prostorske in gradbene zadeve, in z njim opredeli objekte oziroma stavbe, za katere je obvezen javni natečaj ter podrobneje določi postopek priprave in izvedbe javnih natečajev.

(3) Izbiro najustreznejše variante oziroma strokovno najprimernejše rešitve projektne dokumentacije opravi posebna strokovna ocenjevalna komisija. Strokovno ocenjevalno komisijo sestavljajo posamezniki, ki jih za člane imenuje pristojna poklicna zbornica ter posamezniki, ki jih za člane imenuje investitor. Strokovna ocenjevalna komisija mora biti sestavljena tako, da so člani, ki jih imenuje investitor, v večini in da je v njej zagotovljena prevlada stroke.

(4) Izdelavo projektne dokumentacije mora investitor najprej ponuditi avtorju izbrane natečajne rešitve, če ta izpolnjuje pogoje za projektanta. Če teh pogojev avtor ne izpolnjuje, investitor pod enakimi pogoji odda izdelavo projektne dokumentacije pravni ali fizični osebi, ki take pogoje izpolnjuje, pri čemer pa mora pogodbeno zagotoviti sodelovanje avtorja izbrane natečajne rešitve.

(5) Avtor izbrane natečajne rešitve mora sodelovati z izbranim projektantom in sicer kot avtor-sodelavec, ki projektantu pojasnjuje in po potrebi nadgrajuje na natečaju izbrano rešitev in ki skrbi za skladnost izdelave projektne dokumentacije z natečajno rešitvijo, kar potrdi s svojo izjavo o skladnosti. Pri tem se za določitev plačila stroškov avtorja kot avtorja-sodelavca uporabijo minimalni tarifni pogoji po določbah tega zakona. Če pa avtor sodelovanje z izbranim projektantom zavrne oziroma se na njegov poziv ne odzove, se šteje, da s projektantom noče sodelovati in da se je odpovedal pravici, da s projektantom sodeluje kot avtor-sodelavec.

(6) Če je investitor naročnik po predpisih o javnih naročilih, se izvedba natečaja po določbah tega člena šteje kot izvedba razpisa za oddajo projektne dokumentacije po predpisih o javnih naročilih.«

Ta vsebina je veljala od 1.3.2003 do 1.5.2004

V skladu z 233. členom Zakona o graditvi objektov bi moral biti podzakonski akt iz tega člena izdan v roku 6 mesecev po uveljavitvi zakona. Pravilnik v roku ni bil izdan.

2. Z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o graditvi objektov – **ZGO-1A** (Uradni list RS št. 47/04) sta se in 1. in 2. odstavek 43. člena nadomestila z novim 1., 2. in 3. odstavkom, ostali odstavki pa so se preštevilčili. Prvi trije odstavki so tako po novem glasili:

»(1) Investitor mora organizirati izbiro strokovno najprimernejše rešitve za nameravano gradnjo na javnem natečaju, če tako določa prostorski akt ali drug predpis. S prostorskim aktom se lahko določi, da je javni natečaj obvezen, če je z njim določena prostorska ureditev namenjena ureditvi oziroma gradnji:

1. javne površine, če bi se zaradi njene ureditve bistveno spremenil izgled naselja ali krajine;

2. večstanovanjske stavbe, stanovanjske stavbe za posebne namene in nestanovanjske stavbe, namenjene javni rabi, če naj bi se gradila ob javni površini ali če bi se zaradi njene gradnje bistveno spremenil izgled naselja ali krajine;

3. mostu, viadukta oziroma drugega premostitvenega gradbenega inženirskega objekta javne ceste in železnice, če bi se zaradi njegove gradnje bistveno spremenil izgled naselja ali krajine.

(2) Ne glede na določbe prejšnjega odstavka je javni natečaj obvezen, če je investitor nameravane ureditve oziroma gradnje iz prejšnjega odstavka država ali lokalna skupnost, vendar samo, če skupna vrednost gradbenih, inštalacijskih in zaključnih del, brez davka na dodano vrednost, nameravane ureditve oziroma gradnje presega:

1. 100,000.000 tolarjev pri nameravani ureditvi parka, uličnega prostora, trga in druge podobne javne površine;

2. 400,000.000 tolarjev pri nameravani gradnji večstanovanjske stavbe, stanovanjske stavbe za posebne namene in nestanovanjske stavbe, namenjene javni rabi;

3. vrednost, ko je v skladu s predpisi, ki urejajo javna naročila, potrebna objava v Uradnem glasilu Evropskih skupnosti, pri nameravani gradnji mostu, viadukta oziroma drugega premostitvenega gradbenega inženirskega objekta javne ceste in železnice.

(3) Javni natečaj organizira investitor v sodelovanju s pristojno poklicno zbornico v skladu s pravilnikom o natečajih, s katerim se podrobneje določi postopek priprave in izvedbe javnih natečajev in ga izda minister, pristojen za prostorske in gradbene zadeve, z njim pa tudi podrobneje opredeli objekte iz 1., 2. in 3. točke prejšnjega odstavka.«.

Ta vsebina je veljala od 1.5.2004 do 15.1.2008.

Pravilnik o javnih natečajih za izbiro strokovno najprimernejših rešitev prostorskih ureditev in objektov je bil sprejet po tej spremembi (Uradni list RS št. 108/04).

3. Z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o graditvi objektov – **ZGO-1B** (Uradni list RS št. 126/2007) sta se 1. in 3. odstavek spremenila, drugi odstavek pa se je črta, ostali odstavki so se preštevilčili. Prva dva odstavka sta po novem glasila:

"(1) Investitor mora organizirati izbiro strokovno najprimernejše idejne rešitve za nameravano gradnjo na javnem natečaju, če tako določa prostorski akt ali drug predpis."

(3) Javni natečaj organizira investitor v sodelovanju s pristojno poklicno zbornico v skladu s pravilnikom o natečajih, s katerim se podrobneje določi postopek priprave in izvedbe javnih natečajev in ga izda minister, pristojen za prostorske in gradbene zadeve, z njim paglede na lokacijo, pomen in namen tudi podrobneje opredeli objekt, za katere mora investitor organizirati izbiro strokovno najprimernejše idejne rešitve za nameravano gradnjo na javnem natečaju.«

Ta vsebina je veljala od 15.1.2008 do 28.7.2012.

4. Z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o graditvi objektov – **ZGO-1D** (Uradni list RS št. 57/2012) se je 43. člen spremenil tako, da sedaj glasi

*» (1) V posameznih primerih je treba organizirati izbiro strokovno najprimernejše idejne rešitve za nameravano gradnjo na javnem natečaju.
(2) Minister, pristojen za prostorske in gradbene zadeve, lahko določi podrobnejši postopek priprave in izvedbe javnih natečajev.«*

S temi spremembami so prenehale veljati tudi določbe 13. in 14. člena Pravilnika o javnih natečajih za izbiro strokovno najprimernejših rešitev prostorskih ureditev in objektov.

Ta vsebina je trenutno veljavna vsebina, ki se nanaša na izvajanje javnih natečajev. **Določilo je povsem izgubilo svojo normativno moč**, saj je praktično ostalo brez vsebine. Določa, da je potrebno v »posameznih primerih« izvesti javno naročilo, pristojni minister pa »lahko« določi podrobnejši postopek. Ta je očitno že opredeljen s Pravilnikom o javnih natečajih za izbiro strokovno najprimernejših rešitev prostorskih ureditev in objektov, iz katerega pa je izločena vsebina, ki se nanaša na primere, ko je javne natečaje potrebno izvesti.

5. Veljavna ureditev ni ustrezna. **Zakon o javnem naročanju** sicer zavezuje k javnim natečajem 96. člen, vendar pa določa kot edini kriterij vrednost javnega naročila. Tako je javni natečaj obvezen, če je vrednost javnega naročila enaka ali večja od 134.000 EUR. To določilo na področju graditve objektov vodi do anomalije na področju javnih natečajev. Pri projektiranju oziroma gradnji objekta se ta ko procesi razbijejo na manjše faze, ki ne presegajo navedene vrednosti in tako ni potrebno postopkov izvesti z natečajem. Namen natečajev je, da se pride do najboljših vsebinskih rešitev, kar je pomembno zaradi dobrega umeščanja rešitve tako v fizični kot družbeni prostor. Zato kriterij vrednosti javnega naročila ni primeren, pač pa bi se pri **gradbenih zadevah morala upoštevati vrednost celotne investicije**. S tega stališča je bila prvotna ureditev 43. člena ZGO-1 ustrezna. Glede investicij, ki se nanašajo na stavbe v lasti države ali lokalnih skupnosti, bi bil obvezen javni natečaj, če gre za investicijo vredno kot je določal prvotni 43. člen. Hkrati je potrebno tudi odpraviti nesmisel sedanjega besedila, saj je potrebno »posamezne primere« vendarle opredeliti. Tako predlagamo spremembo 43. člena, kot je razvidno iz zgornjega predloga.

Predsednik društva Maja Farol
Jernej Prijon
email: info@majafarol.si
gsm: 040 270 169

poslano v vednost v elektronski obliki:

- Marko Peterlin, IPoP, koordinator Mreže za prostor
- Maja Simoneti, koordinatorica skupine Odgovorno do prostora
- Senka Urbica, Pravno-informacijski center nevladnih organizacij – PIC